

3. Антикорупційний портал Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://antycorportal.nazk.gov.ua/>

4. Стан корупції в Україні 2023: сприйняття, досвід, ставлення. URL: <https://engage.org.ua/stan-koruptsii-v-ukraini-2023-spryjniattia-dosvid-stavlennia/>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-48>

CRIMINAL-LEGAL PROTECTION AGAINST CRIMES OF A CORRUPTION NATURE AT THE CURRENT STAGE

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ КОРУПЦІЙНОГО ХАРАКТЕРУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Pokorska Ya. I.

Student

*Research supervisor: **Lugina N. A.***

Candidate of Legal Sciences,

Associate Professor,

Associate Professor at the Department

of Criminal Law and Procedure

State Tax University

Irpin, Ukraine

Покорська Я. І.

студентка

*Науковий керівник: **Лугіна Н. А.***

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права

та процесу

Державний податковий університет

м. Ірпінь, Україна

Корупція – це досить складний соціальний феномен, що ставить під загрозу ефективність державного управління, порушує права та інтереси громадян та породжує безлад і беззаконня. Тому протидія корупції є однією з головних проблем, що стоять перед країнами всього світу. На сьогоднішній день немає жодної країни, де корупція могла б бути повністю викоріненою. Корупція може існувати досить тривалий час навіть у найрозвинутіших країнах світу.

Поняття щодо корупційного кримінального правопорушення наведено у якості примітки до статті 45 Кримінального кодексу України. У самій статті вказано, що за будь-яких обставин, звільнення від кримінальної відповідальності не можливе, у випадку вчинення корупційного кримінального правопорушення. Корупційними кримінальними правопорушеннями відповідно до цього Кодексу вважаються кримінальні правопорушення, передбачені ст. 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку, якщо їх вчинено шляхом зловживання служ-

бовим становищем, а також кримінальні правопорушення, передбачені ст. 210, 354, 364, 3641, 3652, 368–3692 цього Кодексу [5].

Корупція є однією з найбільших загроз для економічного, соціального та політичного розвитку будь-якої країни. [1, с. 173–174]. Це неправомірне використання державних ресурсів, кримінальне правопорушення, яке може призвести до загострення нерівності, втрати довіри громадян до держави та зниження рівня життя людей.

Проблема полягає у тому, що окремі верстви населення обирають не правові шляхи вирішення проблем, а корупційні, бо на їхню думку корупція не завдає значної шкоди суспільству. Здебільшого українці розглядають корупцію як механізм прискорення вирішення своїх проблем, тому як наслідок, у нашого суспільства виникло таке поняття як «корупційна культура» – це сукупність цінностей, норм, стереотипів та практик, які підтримують корупційну поведінку та прийнятність корупції в суспільстві. Це може включати в себе відсутність довіри до державних органів, відкладення на них винагороди за послуги, підтримку піратства, фальсифікації та інших кримінальних правопорушень. Тому протидія корупції є однією з головних проблем, що стоять перед країнами всього світу.

В українському суспільстві постійно вдосконалюються методи та шляхи протидії корупції. Боротьба з корупцією в Україні є однією з найважливіших пріоритетних завдань держави. На сьогоднішній день в Україні існують різноманітні органи та інституції, які займаються боротьбою з корупцією. До них належать:

1. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) – спеціалізований орган, який здійснює розслідування корупційних злочинів, пов'язаних з діяльністю посадових осіб;

2. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) – орган, який забезпечує державний нагляд за дотриманням законів про запобігання та протидію корупції;

3. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) – орган, який забезпечує контроль за фінансовою діяльністю посадових осіб та забезпечує виявлення конфлікту інтересів;

4. Державне аудиторське управління (ДАУ) – орган, який здійснює аудиторський нагляд за використанням державних коштів та майна;

5. Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА) – орган, який здійснює управління активами, одержаними від корупційних злочинів, та забезпечує їх повернення власникам [4, с. 74–76].

Крім того, в Україні існують різноманітні механізми та програми, які сприяють боротьбі з корупцією:

– електронна система декларування – система, яка забезпечує контроль за фінансовою діяльністю посадових осіб та дозволяє виявляти конфлікт інтересів;

– електронна система закупівель – система, яка забезпечує прозорість та конкурентність у закупівлях державних органів;

– система електронних послуг «Дія» – система, яка забезпечує зручний доступ громадян до державних послуг та зменшує можливості корупційних проявів у процесі надання послуг;

– програма «ProZorro» – програма, яка забезпечує ефективність та прозорість у закупівлях державних органів та дозволяє зменшити можливості корупційних проявів у цій сфері;

– антикорупційна стратегія – програма, яка передбачає комплексні заходи з протидії корупції та забезпечує виконання міжнародних зобов'язань України з цього питання. [3, с. 16].

Законодавство також було змінено, щоб забезпечити більш жорсткі санкції за корупційні злочини. Однак, незважаючи на ці зусилля, корупція залишається серйозною проблемою для нашої країни.

Один із найбільших викликів, що стоять перед нами сьогодні, – це попередження та виявлення корупційних кримінальних правопорушень. Це можливо за допомогою ефективних механізмів контролю та нагляду, які забезпечують прозорість діяльності державних установ та державних посадовців. При цьому, механізми контролю та нагляду мають бути ефективними та безперервними.

Другий виклик – це ефективне покарання корупціонерів. Для цього необхідно забезпечити ефективну роботу правоохоронних органів, а також забезпечити незалежне кримінальне провадження.

Для того, щоб забезпечити ефективне покарання корупціонерів необхідно також підвищувати рівень знань та кваліфікації працівників правоохоронних органів та судів з питань боротьби з корупцією.

Третій виклик – це зменшення корупційних ризиків та умов, що сприяють корупції. Для цього необхідно забезпечувати прозорість та відкритість державного управління, зменшувати бюрократію та спрощувати процедури, які можуть бути використані для отримання неправомірної вигоди. Також важливо забезпечувати доступ до інформації, контролювати діяльність державних органів та інших організацій, що отримують публічні кошти, а також розробляти та виконувати антикорупційні стратегії та програми [2, с. 8].

Також, важливо забезпечити ефективну роботу механізмів запобігання конфлікту інтересів у державних органах та забезпечити механізми повідомлення про можливі випадки корупції. Наприклад, в Україні було створено систему електронних декларацій, яка забез-

печує публічність та перевірку декларацій посадовців, що зменшує можливості для приховування корупційних доходів.

Отже, боротьба з корупцією потребує комплексного підходу та дієвих заходів в різних сферах, від системних реформ до захисту прав журналістів та активістів, які допомагають боротися з цим явищем в суспільстві. На жаль, корупція залишається однією з серйозних проблем в Україні. Для успішної боротьби з корупцією потрібна системна робота на всіх рівнях влади та відповідальність усіх, хто займає посади в державних органах.

Література:

1. Ангелко І. В. Корупція в Україні – явище закономірне. *Наук. вісник НЛТУ України*. 2008. Вип. 18.9. С. 171–174.

2. Антикорупційна політика України : навч. посіб. для чл. громад. рад / Е. Р. Рахімкулов, О. В. Климович, С. І. Панцир та ін. Л., 2011. 136 с.

3. Антикорупційне законодавство України. К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2009. 16 с.

4. Гайдук А. В. Проблеми правового забезпечення боротьби з корупцією в Україні. Міжнар. право і нац. законодавство. К., 2003. Вип. 3. С. 73–79.

5. Кримінальний кодекс України у поточній редакції від 7 вересня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>